



OIKEUTESI TYÖNTEKIJÄNÄ SUOMESSA:

- Olet tasavertainen suomalaisen työntekijän kanssa
- Saat työehtosopimuksen mukaista palkkaa
- Saat ylitoista korvausta
- Saat pitää sairauslomaa
- Saat perehdytyksen työhösi
- Saat liittyä ammattiliittoon, josta voit saada neuvoa eduistasi ja oikeuksistasi työssä
- Saat ilmoittaa työssä kohtaamistasi ongelmista työnantajalle tai työsuojeluviranomaiselle



VARMISTA, ETTÄ OIKEUKSIASI EI RIKOTA SEURAAVILLA TAVOILLA:

- Sinulla ei ole työsopimusta
- Sinulle ei makseta sovittua palkkaa
- Et maksa palkastasi veroja
- Sinua syrjitään työpaikalla esim. ihonvärisi tai uskontosi takia
- Työympäristössä on puutteita, jotka voivat aiheuttaa riskin terveydelle
- Joudut maksamaan saadaksesi työpaikan tai sinua painostetaan työhön, jota et halua tehdä

TYÖEHTOSOPIMUS = Työntekijöiden ja työnantaja-järjestöjen välinen sopimus työehdoista, kuten työajoista ja palkasta.

TYÖSUOJELUVIRANOMAINEN = Viranomainen, joka pyrkii toiminnallaan vähentämään fyysiselle tai psyykkiselle terveydelle aiheutuvia haittoja työpaikoilla.

TYÖSYRJINTÄ = Epätasa-arvoinen toiminta työpaikalla esimerkiksi kansalaisuuden, ihonvärin, sukupuolen, iän tai uskonnon perusteella. Työsyryntä on rangaistava rikos.

AMMATTILIITTO = Työntekijöiden järjestö, joka puolustaa ja parantaa työntekijöiden työehtoja. Liiton jäsenyys on vapaaehtoista. Suomessa on useita ammattiliittoja.

IHMISKAUPPA = Työperäisessä ihmiskaupassa työntekijää voidaan harhauttaa tai painostaa työhön ilman työsopimusta, liian alhaisella palkalla tai liian pitkällä työajolla, tai työnantajalle velkaantuen. Ihmiskauppa voi olla kyseessä, jos työntekijää tai hänen läheisiään uhataan väkivallalla. Ihmiskauppa on vakava yksilön vapauteen kohdistuva ihmisoikeusrikos.

YHTEYSTIETOJA:

- Verotoimisto **vero.fi** ja verokorttiasiat
029 497 000
- Maahanmuuttovirasto **migri.fi**
0295 419 600 ma-pe klo 9-16
- SAK:n palvelunumero maahanmuuttajille
0800 414 004
- Työsuojeluviranomaisen neuvonta
029 501 6620
- Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä
029 546 3177



 **IOM**
UN MIGRATION



TÖITÄ ETSIMÄSSÄ?

TURVAPAIKANHAKIJAN ENSIASKELEITA SUOMALASEEN TYÖELÄMÄÄN

VINKKEJÄ TYÖELÄMÄÄN SUOMESSA:

- Mene ajoissa töihin
- Noudata etukäteen sovittuja työvuoroja ja vapaapäiviä
- Noudata ohjeita
- Kysy rohkeasti neuvoa
- Ole itsenäinen ja aktiivinen
- Tee työsi huolellisesti
- Jos sairastut, ilmoita työnantajalle heti
- Huolehdi omasta hyvinvoinnistasi ja työssä jaksamisestasi
- Ole avoin ja kärsivällinen – suomalaisen työelämään sopeutuminen saattaa kestää jonkin aikaa



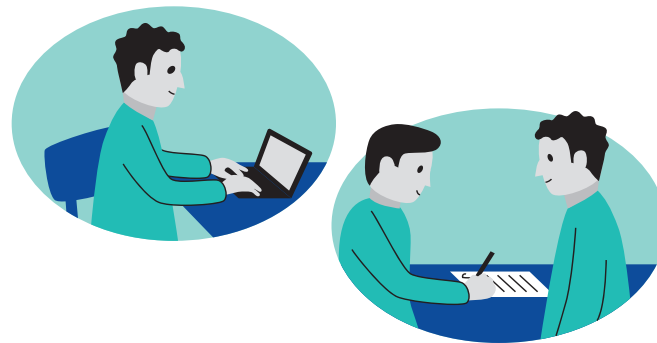
SUOMI

TYÖHÖN VALMISTAUTUMINEN

- Saat aloittaa työnteon 3 kuukauden kuluttua turvapaikkahakemuksesi jättämisestä, jos esität voimassaolevan passin hakiessasi turvapaikkaa. Saat aloittaa työnteon 6 kuukauden kuluttua hakemuksen jättämisestä, jos sinulla ei ollut voimassaolevaa passia.
- Työpaikan löytäminen on helpompaa, jos osaat suomea tai ruotsia. Kielen opiskelu kannattaa aina!
- Koulutus on tärkeää. Suomessa moneen työhön vaaditaan virallinen koulutus.
- Työnantajat pyytävät usein nähtäväksi työ- ja opintotodistuksia. Joskus todistuksista tulee esittää auktorisoidut suomennokset.
- Jos sinulla on tutkinto ja haluat tietää tutkintojen rinnastamisesta, lisää tietoa on saatavissa Opetushallituksesta oph.fi ja Valvirasta valvira.fi.
- Kannattaa selvittää mahdollisuksiasi suorittaa täydentäviä koulutuksia. Esimerkiksi hygienia-passi-korttia edellytetään usein keittiö-, ravintola- ja kahvilatyössä, ja työturvallisuuskorttia edellytetään rakennusalan töissä.
- Kansalaistaidot auttavat myös työmarkkinoilla. Oppikirja Suomen yhteiskunnasta on vapaasti saatavissa: yhteiskuntaorientaatio.fi muun muassa suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, arabiaksi, dariiksi ja somaliaksi.

TYÖN HAKEMINEN

- Pohdi, millaiseen työhön voisit hakeutua.
 - Onko sinulla ammatti?
 - Mitä työtä olet tehnyt?
 - Mitä olet opiskellut?
 - Mitä kieliä osaat?
 - Mikä työ sinua kiinnostaa?
 - Missä olet aivan erityisen hyvä?
- Selvitä, millaista työtä alueellasi on tarjolla ja ole yhteydessä työnantajiin. Ole avoin erilaisille työmahdollisuuksille.
- Kirjoita työhakemus ja ansioluettelo eli CV.
- Suomessa työnhaku tapahtuu useimmiten internetissä. Voit täyttää hakulomakkeita työnhakusivustoilla tai lähettää hakemuksia sähköpostitse.
- Jos olet sopiva ehdokas työhön, saatat saada kutsun työhaastatteluun. Varaudu perustelemaan miksi olisit hyvä työntekijä hakemaasi tehtävään.



TYÖN ALOITTAMINEN

- Työnantajan velvollisuus on tarkistaa ensin onko työnhakijalla oikeus tehdä työtä Suomessa. Työnantaja tai työnhakija itse voi pyytää Maahanmuuttovirastosta **todistusta työnteko-oikeudesta**. Todistus pyydetään lomakkeella ja pyynnön käsittelymaksu on 50 euroa. Maksusta on esitettävä kuitti pyynnön liitteenä. Maahanmuuttoviraston verkkosivuilta saa ajankohtaista tietoa työnteko-oikeuden todistamisesta: migri.fi/todistuspyynnot.
- Allekirjoita kirjallinen työsopimus työnantajan kanssa. Varmista, että ymmärrät sopimuksen sisällön ennen allekirjoittamista. Työsopimuksessa on luettava mm. palkka, työtehtävä, työtunnit ja työsuhteen kesto.
- Palkanmaksua varten tarvitset yleensä pankkitilin. Jos et voi avata pankkitiliä, tiedustele voitko saada vastaanottokeskuksesta PFS-kortin palkanmaksua varten.
- Verokortti on tärkeä paperi! Hanki verokortti veroimistosta. Tarvitset mukaan mm. vastaanottokeskuksen asukaskortin. Jotkus veroimistot myös antavat suomalaisen henkilötunnuksen. Ilmoita veroimistoon lomakkeella myös pankkitilisi numero mahdollisia veronpalautuksia varten.
- Ilmoita työn aloittamisesta vastaanotto-keskuksessa viipymättä. Palkkasi vaikuttaa vastaanottorahan suuruuteen.